

Aztán, éppen mert lehetetlennek tartottam, valami szöveget ütött a fejembe. Képtelenség, csóváltam a fejem, de azért fölálltam. Ahhoz sem volt türelmem, hogy az ecsetet letegyem. Lehetetlen, mint hogy nő fogdossa a fenekem a megyeszékhely zöld villamosán. Lángolt a pofacsontom, szaporábban vert a szívem. Siettemben lecsúszott lábamról a papucs, hagytam ott, ahol van. Izzadt lábamra homok tapadt. Átléptem a hosszabbítót, átléptem apám emlékművét, a küszöböt, föl nem fogva, mit látok, átléptem a földön fekvő mariazei képeslapot, belebotlottam a szétgurult fonalgombolyagokba, káprázó szemmel kinyitottam a kredenc felső ablakát, lerúgtam lábamról a másik papucsot, és a szétlökdösött poharak mögött anyám tárcájának a hült helyét tapogattam. Lehetetlen. Azúrkék cseppek hullottak az előszoba kővére. Kezembe fogtam a fakult képeslapot, lehetetlen. Tenyerem még emlékezett a sérült lapocka súlyára. Néztem, amit nem akartam látni, a rajzszeg körül beszakadt viaszosvásznat, a fogpiszkáló fölborult üvegcséjét. Káromkodtam, isten, apám és egy ló genitáliáival. Képtelenség, hogy megint ellopta. S akkor anyám fölkiáltott, hogy kész a káposztaleves. Már gerelyt hajítottak, és csak az hallatszott, ami már abbamaradt.

Balogh Attila

ÖN-EPOSZ

Belázasodtál, fiam,
többet ne gyere temetésre,
Isten minden temetésen ott guggol,
és mások halálával üzeni
a te halálotat,

bátyád, amikor összeesett,
s tenyere medréből kigördült az élet,
mint a füvek közt elgurított narancs,
Isten az ő fülébe suttozott,
mégis te hallgatóztál,
lapulsz
idegen
ablaküvegekhez,
hogy mások életéből kilesd
azt ami a tiéd,
de egyszer
megcsattan az üveg,
és szilánkjából összeraknod
a tengert,
a várost,
szerelmeidet,
már nem tudod soha.

– Délutánonként
a budai kórház
hívős udvarán csüngő hintába ültettek,
a hintáztató nővér arca fölragyogott,
amikor tüdőd telezuhant levegővel,
olyan mohón ittag,
hogy rekeszizmaid begyulladtak,
estére vissza kellett tenni a vastüdőbe,
makacsságodon győzött a gép türelme,
szabályos ritmusban adagolta a levegőt,
s ettől olyan rend keletkezett,
amely szisztematizált,
és életedet örökre meghatározta.

– Csúnya nyomorék gyerek voltál,
testvéreid kezét elhesegetted,
amikor simogatásukkal
púpodat csodálták
hátadon,
térdemet örökösen lehánytad,
az apádról szóló,
álmaimat
sorvadt tüdőddel
szétköhögted,
önző voltál már ekkor is.

– A lázmérőzés elől
kicsúsztál a folyosó
hideg
kövére.
pimaszságodon annyira fölindult a nővér,
hogy lábadnál fogva,
a második emeleti edényszállító lift
aknájába lógatott,
a hétéves lényed meg se rezdült,
a kétemeletnyi sötétség fölött
nem kapálóztál,
némán,
és bölcsen fázott
az eszed.

– Amikor bementem hozzád a kórházba,
akkor láthattam igazán,
hogy ti milyen sokan vagytok,
s mind úgy csúszkáltok a folyosón,
mint a kiskutyák,
koldulva bámultok
a látogatók arcába,

hogyan vegyenek föl benneteket
az ölükből,
simogassanak meg,
s adjanak nektek
enni.

– Ekkor láthattam azt is,
hogyan kopaszra borotvált fejedben
sebeket ragasztottak le,
lehajoltam hozzád,
s te,
örömdobban,
hogyan egyforma magasak vagyunk,
hidegen
és számítóan mesélted el,
hogyan Erzsébet nővér tetűt talált hajadon,
bevittek a fürdőszobába,
te levetted magad a székről,
próbáltál kicsúszni a többiekhez,
a lakott folyosóra,
de Erzsébet nővér a kezre taposott,
ujjadról a köröm
úgy repedezett föl,
mintha tükörcserépből lett volna,
a Molnár Feri mankójával addig ütött,
amíg el nem ájultál,
hajad már csurom vér volt,
s mire eszméleted visszanyerted,
kopaszon
kuporoghattál
a folyosó
sarkában.
Nagyon szégyellted magad
a többiek előtt,
próbáltalak vigasztalni,
hogyan nemsokára iskolába mérsz,
lesznek színes ceruzáid
és szép simogatású könyveid,
de te
ekkor már
mindent tudtál a világról,
lelkeden páncél volt.

– Föl akartalak venni a hátamra,
hogyan hazavigyelek,
de te nem engedted a közeledbe senkit,
sírva kellett kiszaladnom a buszhoz.

– Számodra nem volt elég,
hogy mély szeretetet
és szánalmat érzek irántad,
neked is ugyanezt kellett érezned
önmagad
iránt.

– Kívülről szemlélted életed,
s ha valaki szeretni próbált,
te elszeretted
magad előle.

– Féltékeny voltál a halottakra is,
amikor Mária meghalt,
s merev karja miatt
nem lehetett ráadni a ruhát,
Gyula bácsi a fülébe suttogott,
s Mária ettől olyan hajlékony lett,
hogy már könnyedén
föl lehetett öltöztetni.
Te
ezt
kéjes irigységgel szemlélted.
Utánoztad a holtak engedelmisségét,
amikor lábodra csatolta új
járógépedet
a nővér.

– Az élők irányába hiába meneteltél,
ezzel a hideg szerkezettel,
bevizelésed miatt elvették,
meztelenül kiültettek a folyosó közepére,
heréden a fényes,
vékony bőr
bevilágította az egész helyiséget.
Hiába vihogtak
az alacsonyabb kasztú,
tolókocsis lányok,
és piszkáltak idegen
mankóval,
te nem másztál ki
ebből a fényből,
dicsekvően ültél tovább
ebben a csillogó fájdalomban.

– Erkölcsi profit lett minden megaláztatás,
tiszta,
emberi,
sőt,
már ekkor szexuális öntudat
– mintha provokáltad volna magad
abba a helyzetbe,
ahol energiává,
verssé alakítható
a szenvedés,
pszichés,
neurotikus kényszerrel
lökted,
taszítottad
még a körülötted lévő embereket is,
a kegyetlen konfrontációba.
Azonosítható képet reméltél magadról,
bénaságozdról
az örökös veszekedésben.

– A papok csendjével tehetetlen voltál,
békéjük simogatott,
Isten olyan közel került hozzád,
hogymint
tolvaj lett belőled,
el-ellopkodtad,
ha nem is a szexuális,
de a hím esztétikát,
a templom kertjében kifeszített
Krisztusról
hajlékony bokáját,
vállát idomítottad
torzságozhoz,
csinos
csípőjéről
titokban lehúztad a leplet,
hónapokon
és éveken át rejtegetted
nyafogó
és göndörködő angyalkák elől
a jeges sziszegésű
pasztorált
tenger
mélységét,
sejtve,
mire ezt a transzcendens szövetet

roncsolt ágyékkodra merted borítani,
s már-már hitted,
hogy a nemiség
fekete fűvéről
elemelkedik ivartalanul,
a madár szerkesztésű öledből
az Objektív-Fiú
– de Pista bácsi bevonszolt a fürdőkádba,
hogy szőrei közül
kicsalogasd a kéjt,
nyüszítve húzódtál a sarokba,
frissen operált lábad
kicsavarodva lebegett a vízen,
engedetlenséged miatt
leszorította fejedet,
kilátástalanul kapaszkodtál
törékeny kezecskédde
a fürdőkád szélébe,
de olyan erős volt a szorítás,
hogy orrodból elindult a vér,
és szép
lassan
elszíneződött a víz,
te pedig élettelenül ringtál
ebben a tengert suttogó
fürdőszobában
– fényes gödrökön át kerültél haza,
öreges és férfiak hátára kéredzkedtél,
hogy körbe-körbe futkossanak veled
a havon,
a putrik
elsuhanó sebessége
sütötte
szemedet
– amikor szakadt a hó,
mérhetetlen ürességet éreztél magadban,
a nyirkos fal mögött négykézláb becsúsztal
a házba,
csak én tudhattam
igazán,
hogy a nőstény kutyák helyére
hugyoztál,
elzavarva az éjszaka
könnyű ígéretű kanjait,
és csak én láthattam igazán
azt is,

hogy az örökös hasmenéssel küszködő farod
úgy emeled föl a székre,
mint egy kiszolgáltatót
állat,
primitív mozdulataidat beismerve
az eszedet havazó
időtlen telet bámultad
– mindenhová csak a földön vonszolódva
jutottál el,
s közbe-közbe hátranéztél,
hogy eléggé figyelem-e szenvedésed,
Piroska néni virrasztolására is
utánunk csúsztál,
lehűlt kezeddél fölhúztad magad
a miattad
melegedő
dombokon,
hogy láthatd Őt kiterítve,
titkos kényszer űzött
a holtak szagához,
és már-már mozdulni láttad
a keményedő testet
– vénasszonyok lába közt másztál
a dicsekvő gyertyák fényébe,
s ott úgy mozgott árnyékod,
hogy ágyékok
védett,
és mint aki lábára föláll,
öregszagú bort
tölt a cigányoknak,
és befekszik a halott mellé,
önmagát letakarva
a lepedő alatt tovább szuszog,
és lassan fölül,
karját fölemelve
röhög a többiekre,
az idős
növények nyakát letiporva
sír,
mint az önmeggyilkolók
– és valami kútról mesél,
amit csak éjszaka lehet
megtalálni,
fogatlan szüzek őrzik,
meztelenül ülnek a kút káváján,
széttárt ágyékukból

újszülöttek gurulnak
hangtalanul
az ólálkodók lába elé
– önmagát megölve árnyékok
fölborította Piroska néni gyertyáit
– lehajoltam hozzád
az iszapos hóba,
próbáltam segíteni,
besötétedett,
és lázas lettél.
Ölemnyi testedet
vissza kellett vinni az intézetbe
– szád a sok sírástól
teljesen elveszítette
eredeti formáját,
már összezárni sem tudtad,
nedvesen feszült fogsorodon,
forró szemgolyód
úgy sistergett
a borogatás alatt,
mint a rezsóra csurgatott
tojássárgája
– leereszkedő szemhéjad mögött
kezdtek kirajzolódni
aranyutcai,
városai
a túlvilágnak.
Kiléptél fehérműdből,
és átugrottad a tengert
– ekkor már nem beteg voltál,
hanem fájdalom,
pörgött veled
büszkén,
a katadréliás,
putrimítosz,
a betört ablaküvegen átnyúlva
hiába tapogatta rajtad
a hanyag ölelésű férfit
az ápolt hölgyű béke,
örökre származástalan
és a hazát majszolók cukorkáin
átbillenő lettél.

Szolcsányi Ákos

A FELKÉSZÜLÉS

Megmosdom vagy nem mosdom meg.
Akármelyik lehet, noha vagy-vagy.
De szabadság-e még, ami ennyire
esetleges, feltétele az adódó esővíz,
előzménye az ötletszerű lábmosás,
amihez pedig a remény kellett, hátha
egy lecke beteljesítheti az elvégzetlent...
Fáradtan felidézem, amit lehet.
Ágtöredékek, sárrá lágyuló
földdarabkák, egyikőjük talpához egy
bogár tapadt, épp felmutattam volna, de
megláttam, ahogy fölöttem elpirul az arc,
és rámosolyogtam; példálózni sem
kell mindenáron. A vendégek már
megfejtették az estét, *így győz a víz*,
most ezt bonyolítják tovább,
azt már csak a szomszéd kisleány
nézi, ahogy a kertben a felázott
talajra öntöm az egészséget, ő is
szereti itatni a földet, mondja.

FEKVŐ SZTAVROGIN

Bárcsak lett volna szabály
bárcsak mondhatna nemet
bárcsak érne valamit
a mindennél kevesebb

Hisz még lakhatnék is itt
halántékra pazarolt
csók karok zárójele
valamikor haza volt

Fülem köldöke között
gombaforma levegő
hallgatom az életet
alatta is lepedő

Hajnal lába melege
bölc s leköpött javai
minden naptár múltja van
jónak jó a tavalyi

Lesi Zoltán

NÉGYKÉZLÁB

Akárkié a ház, nem nyithatok
be így, ne viccelj, a fejem se férne
az építőkockák közé. Hasra
feküdnék, négykézláb ha állnék se, mert
egész nap áztam a kádban, hogy vé-
gigéjsem, és ne hívj gyerekeknek, úgyse
neked nővök szentnek. Lehetnék hét
centi, mint egy hernyó, vagy három méter,
hogy azt a polcot elérjem, elég,
ha gombát eszek, mint Alice csoda-
országban, de kérlek, ne hívj gyerekeknek.

HÁBORÚ

Mint bolond nap, a mézeskalács
feljött, nem ment le, nem bírtam
lenyelni a kiabálástól bedagadt
torokkal. Térden állva piros
célköröket rajzoltam a fehér
csempékre, aztán rakéták
indultak el a hasamból. Hoztad
a tankjaid, úgyis tiéd lesz

a fürdőszoba, akár háború árán.
 Talán mással is van ilyen, mikor
 fehérek feketék ellen, a kád
 szélén meg szappanfigurák
 nézik, csinos paparazzók,
 a királynőt, aki a szomszéd lányra
 mutogat, üssétek le a fejét.

Vincze Ferenc

HA HÍV A HAZA

Tátá magas, egyenes derekú ember volt. Simára borotvált arcában mélyen ült apró, fekete szeme. Sárgásbarna katonaköpenyét fekete övvel szorította össze a derekán, s báránybőr kucsmája hegyesen meredezett az ég felé. Ahogy kaptatott föl a hegyoldalon, úgy nézett ki, mintha karót nyelt volna. Hosszú, méretes karót.

Lent a faluban hórihorgasnak csúfolták, főként a háta mögött, szemtől szemben mindenki domnu Vasilénak szólította. Azt hiszem, féltek tőle. Mikor november végén lement a faluba, még Ioan Murga, a kihelyezett párttitkár is előre megemelte a kalapját, pedig az senkinek sem szokott előre köszönni. Legalábbis ez a hír járta hajdanán. Még akkoriban, mikor nagyapám felvitt a hegyre.

Egyik nap csak beállított az udvarra, ledobta az átalvetőjét az ajtóba, és nekitámaszkodott az ajtófélfának. – Felviszem magammal – mondta, ránézett anyámra, aki ránézett apámra, az meg rám, bólintott anyámnak, az meg könnyes szemmel elkezdett csomagolni. Pár pillanat volt az egész, és megváltozott az életem. Tátá gondjaira bíztak, vagy fogalmazhatunk úgy is, a történet hitelessége szempontjából nem lényegtelen, hogy kiadtak. Bérbe adtak. Azon a napon lettem csobánfiú. Havi három kiló túróért, egy kiló ordáért, némi zsendicéért. Ez utóbbi néha elmaradt. És évente két bárány vagy egy juh. Ez volt a bérem, vagyis az áram. Attól függ, honnan nézzük. A hegyről vagy a völgyből.

Anyám összepakolt, megrakta az átalvetőt ruhával, inggel, gatyával, még apám kinőtt lajbiját is megkaptam, állítólag dédnagyanyám keze munkája, pár marék puliszkaliszt, némi olaj, gyufa, cipő, csizma, s Tāti már fel is húzta a szemöldökét, mert megtelt a zsák.

Tavas volt. A hó épp lefelé takarodott a hegyről, már zöldült a domb, habár még odafönről fehéren tekintett szét a tető. Anyám megölelt, szorosan tartott pár pillanatra, de aztán apám oldalba lökött, megpaskolta a hátamat, hogy akkor most már férfi vagyok, és induljak. Induljak a hegyre, ahogy tette ezt nagyapám, dédnagyapám, üknagyapám, szépnagyapám és mindenki, aki élt és mozgott és férfi volt a családban.

Nagyapám átvette hátán az átalvetőt, kucsmáját a fejébe húzta, megragadta méretes pásztorbotját, biccentett anyáméknak, és kilépett az utcára.